

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Nicolai Hieronymi Gvndlingii J. C. Ivs Naturæ ac Gentivm

Gundling, Nicolaus Hieronymus

Halæ Magdebvrgicæ, 1736

Cap. XXIX.

urn:nbn:de:gbv:45:1-208

(*) Non equidem ignoro, quam plurimos venditare *dotalitium* pro dote Germanica. Sed acutius vident, qui novam hic *κρίσην* obseruant, compositam e dote Teutonica, Romana, ac donatione propter nuptias: hinc est, quod ferme nulla in prouincia homogenea inueniatur consuetudo, vel legislatio.

CAP. XXIX.

DE PARENTVM ET LIBERORVM SOCIETATE.

§. I.

Qui coniugium intrant, de liberis generandis aut cogitant, aut cogitare saltem debent.

§. II.

Liberi educandi sunt. Ad EDUCATIONEM imperio opus est. Vnde recte *Lockius* illud *naturale* appellauit, hoc est, nexum cum educandi onere habens naturalem.

Educatio est productio sobolis ad maturitatem et perfectionem animi, tum corporis.

§. III.

Quo obseruato vanescunt sane lites omnes, quas idea IMPERII proprie dicti excitauit, utpote quod consensum præponit. Vnde *Puffendorfius* alii-

aliquæ varia de *consensu tacito* & *præsumtio* sunt commenti.

§. IV.

Ea ratione nec opus erit, conuclere cum *Hobbesio* argumentum *Grotii*: generarunt Parentes, ergo imperant. Non enim Parentes tantum, cum coit inter eos societas, ad generandum sese obligant, verum etiam educandum & *formandum* partus sui mores, ne homini fiat dissimilis.

§. V.

FORMARE MORES significat dirigere & excitare intellectum eorum, qui illo uti nondum possunt, ut faciant, quod hominibus est præscriptum.

§. VI.

Vsus intellectus sese vix exferit, nisi remoueantur impedimenta. Impedimenta in hominibus sensus consulentibus nonnunquam vi refecanda sunt, quæ cessat, si ipsimet, prælucente intellectu, faciant, quod sui est officii, aut aliorum dicta audiant.

§. VII.

Quocirca non videtur necesse, ut factum, præter consensum parentum, exigatur, aut *belli*, aut *captivitatis* quoddam ius cum *Malmesburiensi* effingatur, quo foetus in potestatem matris, & deinde,

inde, interueniente pacto, sub patris imperium redigatur.

§. VIII.

Ergo patria potestas non patri propria est, sed *matri* communis, quia educandi onus est commune: vtut Pater ob intellectum excellentiorem partes gerit potiores.

Hobbes de ciu. c. 9. sol. matri potestas in liberis competere putat sed contra omnia iuris nat. principia.

§. IX.

Ergo etiam EXPOSITIO partus, aut eius *caedes* iuri naturæ contraria est, quoniam homo est, quem nemo licite lædit & occidit: vt obligationem de educatione tacitam silentio inuoluam.

Inquiratur, quare Romani expositionem partus permiserint aut non punierint aliquando? Differatur de *Noodt's* §. 1. oper. p. 566. Julio Paulo eiusque controuersia cum *Bynkershoeckio*.

§. X.

Potestate Parentum vero ad educandum restricta, liquet, non esse illam *maiestatem* appellandam, aut *regiæ* assimilandam, aut cum *heri* auctoritate in pari collocandam, vt pote cui vulgo dominium serui tribuitur.

Hobbesius principium illud: bellum omnium contra omnes in felici successu ad statum libertatis; et paratum in applicata vniuersa enim in libertate parentum libertatem crearetur post statum de naturali iustitiam plene requirit illud ad certum finem: n. i. one liberorum, qui partibus sanguinis parentum combi. tunc illo modo concipi potest. Ergo nec est vox naturalis; ergo nec est naturalis.

Notetur *Filmerus* Anglus, quem *Lockius* in tractatu de gubernatione ciuili confutandum sumisit.

Bb 5

§. XI.

Hobbesius principium illud: bellum omnium contra omnes in felici successu ad statum libertatis; et paratum in applicata vniuersa enim in libertate parentum libertatem crearetur post statum de naturali iustitiam plene requirit illud ad certum finem: n. i. one liberorum, qui partibus sanguinis parentum combi. tunc illo modo concipi potest. Ergo nec est vox naturalis; ergo nec est naturalis.

§. XI.

Liquet itidem, non esse *ius vitæ & necis*, aut *vendendi* liberos ad hunc scopum necessarium, nisi *necessitas summa & paupertas* urgeant, aut hostem induat filius. Sed tum vero Pater eum occidit vt hostem, quod aliis etiam, prater patrem, non est prohibitum. Ceteroquin *castigandi potestas* sufficit.

§. XII.

Ex educationis necessitate fuit obligatio *ad alendum* pro facultatibus parentum.

§. XIII.

Sub ALIMENTIS etiam sumtus comprehenduntur ad animum rectius perficiendum.

§. XIV.

Iuri parentum ex parte liberorum respondet *obligatio*, qua imperium & directionem eorum admittere, & eos venerari ac commoda illorum promouere omni modo obstringuntur.

§. XV.

Hinc nullum illi actum scopo Parentum honesto contrarium suscipere possunt.

§. XVI.

Ius in *bona liberorum* non quidem *ἀμέσως* e patria potestate fuit; sed æquum

quum tamen est, vt, quamdiu pars sunt familia, fructus & reditus bonorum manent penes parentes, quo illis onus educandi reddatur tolerabilius. Alias *coniugium & generatio* non videntur esse modi acquirendi dominium.

§. XVII.

LVCRA & PECVLIA, quæ e patris substantia ad liberos profecta sunt, non vt plene habeant, sed administrent, secundum finem præfixum, manent eiusdem.

§. XVIII.

Vt vero *bona*, quæ aliunde obueniunt, patris sint *propria*, quod Romanis olim placuit, aut *is emancipationis premium* consequatur, ad ciuilia commenta pertinet.

§. XIX.

In liberorum numero habentur non tantum, qui ex iustis nuptiis sunt procreati, sed & ex INORDINATO concubitu concepti, *incestuosi, naturales*. Vtut enim peccant parentes, qui affectibus indulgentes generant; tamen liberorum conditioni & patrio iuri naturali nihil inde decedit. *Huber de iure ciuit. L. 1. Sect. 1. §. 5*

§. XX.

ADOPTIVI liberi, vti non sunt naturales, sed factio nostro pro liberis sci-

sciuntur ; ita secundum pactum sunt tractandi, alendi, atque interdum educandi. Quod ut arbitrarium est, ita *forma & finis* adoptionis pro *more gentium*, & contrahentium animi intentione variare solent.

§. XXI.

Vti vero liberi ex ephebis excedunt, & vestimenta infantibus propria mutant ; ita etiam libertatem accipiunt, quando se ipsos regere sciunt, eoque patriæ potestati subducuntur, quando libertatis, quæ ratione sustentatur, sunt capaces.

§. XXII.

Quod si darentur, qui nunquam ad illum rationis gradum peruenirent, quales sunt *lunatici*, dubium non est, quin semper a voluntate parentum dependeant.

§. XXIII.

Vt cum *Grozio* sollicitè tempora distinguamus, necesse non est. Incurrit liberorum virtus in oculos, & rationis debitus usus : qui certe præsumitur, ubi ipsi seorsum agere, & rationes suas separatas habere, occipiunt.

§. XXIV.

Vnde *ipsi* MATRIMONIUM inire possunt, nec ad parentum consensum expe-

expendum obstringuntur iure stricto. Quicquid hic obseruandum, virtus ostendet, & gratus animus, qui virtutis index est.

§. XXV.

Sed fac vero, liberos manere in familia, & frui alimentis, tum sane, vtut rationis vsu non destituuntur, actus accommodare suos arbitrio parentum debent, quamdiu fruuntur, & eorum carere auxilio nequeunt.

§. XXVI.

Sapiens autem pater non aliam obedientiam flagitabit, quam quæ liberorum, & veræ familiæ vtilitati est accommoda: reuerentia & gratus animus durabit, credo, perpetuo.

§. XXVII.

Sed caue vero obedientiam, aut reuerentiam exigas in iis, quæ pendent ab intellectu. Potest filius, cum ipse ad maturam ætatem peruenit, modeste dissentire a patre: potest in sacris & opinionibus deligendis ipsemet ratiocinari, & sequi doctrinas, quæ sibi videntur veræ.

§. XXVIII.

Patre moriente consentaneum rationi est, vt MATER iam totum educationis

tionis onus suscipiat. Non est naturale, vt *mater* vocetur *tutrix*.

§. XXIX.

Si mater non sit, aliis TUTORIBVS opus est, qui educent pupillos.

§. XXX.

Tutores non constituit pater, multo minus mater. Deficit eorum voluntas, cum moriuntur.

§. XXXI.

Quicumque vero educationis onus suscipit, eandem in impuberes & puberes nondum satis rationales potestatem iure poscit, quam fere parentes.

§. XXXII.

Sed possunt tamen parentes viuī, si ipsi impediuntur, aliis liberorum curam committere, possunt etiam, si suis rebus sufficient, eos *de potestate* dimittere, ac *separare*, quid? quod, cum obedire detrectant, *expellere*, quoniam alendi officium cessat, quando vel ingenio, vel manibus parare victum ipsimet possunt, vel is, qui educari debet, omnia ad educationem necessaria media proterue respuit.

CAP.